

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Gazdasági és társadalmi hetilap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 3 frt. Félévre 1 frt 50 kr. — A gazd. főkegyelet tagjainak: egész évre 2 frt, félévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Előzetési pénzek és reklámok a kiadóhivatalhoz intézendők.

Szerkeszti és kiadja:
A muraszombati gazd. főkegyelet.
A szerkesztőért felelős:
TAKÁCS R. ISTVÁN, e. titkár.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez küldendők.
Hirdetési díj: 1 hasábos petitosr egyszerű hirdetésnél 10 kr többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr.
Nyilttér petitosra 25 kr.

Vasutügyünk.

A „Muraszombat—Gyanafalvai h. é. vasut” végrehajtó-bizottságának jelentése, melyet a nagyérdeműségnek folyó július hó 24-iki közgyűlésén terjeszt elé:

Mélyen tisztelt érdekeltségi közgyűlés!

A vasutügyi érdekeltség 1891. évi augusztus hó 16-án Muraszombathban tartott közgyűlésen jogérvényesen megalkult, a tisztikart, nagyválasztmányt és a végrehajtó-bizottságot megválasztotta, a gyanafalva-muraszombati vasutvonal kiépítését elhatározta, a nyomjelzési költségek kivetését és beszedését elrendelve — képviselével és a vasutügy megoldásával a végrehajtó-bizottságot bízta meg.

A végrehajtó-bizottság a járás ezen nagylátosságú kulturális és közgazdasági mozgalmát tehetségéhez mért arányban ápolta, fejlesztette és eljárásának eredményeiről a tisztelt közgyűlésnek a következőkben számol el:

Mindenek előtt tisztelettel megjegyezzük, hogy a végrehajtó-bizottság minden egyes tagja a vasut-ügyben buzgó tevékenységet nyilvánított, ténacsokozásait az ügy fontosságához mérten olyannyira egyhangu határozatokkal folytatta, hogy véleménykülönbség elő nem fordulván, a nagyválasztmány összehívásának szüksége fenn nem forogott.

A végrehajtó-bizottság mindenekelőtt kérdést tett a tek. törvényhatóságnál aziránt, hogy a vasut által érdekelt községek az építési költséghez való hozzájárulásra kötelezhető-e? — e tekintetben sajnálattal kell az érdekeltség tudomására hoznunk, hogy községek a költségekhez csak az önkormányzati törvény szabályainak betartásával járhatnak.

Ennek folytán a végrehajtó-bizottság a gyűjtések folytatását határozván el, ezen alapon a törzsrésztvérekre való jegyzéseket gyűjtöttük, ugy hogy a mai napig magánosok 92915 frtot községek 45739

összesen 138654 frtot jegyeztek.

Ezen eredmény tette lehetővé, hogy a tek. törvényhatóság vállalatunk iránt érdeklődvén, a nyomjelzési munkálatok biztosítása tekintetéből Viz-Lendván 1891. szeptember 12-én tartott értekezleten alispánja által magát képviseltette, midőn is Könyves Tóth Mihály budapesti mérnökkel a nyomjelzési szerződés megkötött. A végrehajtó-bizottság azonban már ekkor sem volt elégséges fedezete és az előmunkálat csak Gróf Széchenyi Tivadar ur áldozatkészsége folytán, aki a költségekhez 1000 forintot törzsrésztvények fejében újabban jegyezni s azt előlegesére fel-

ajánlani sziveskedett — volt biztosítható.

A nyomjelzési engedély Pollák Pongrácz etnök részére kérelmeztetett és adatott meg, mely engedély ezuttal is az érdekeltség rendelkezésére fennáll.

A nyomjelzési munkálat a Muraszombat-Gyanafalvai vonalra nézve elkészítettvén, a költségekre és nyomjelzési mérnöknek a jóváhagyás végett számadás szerint befolyt költségekből 2000 frt kiiztetett és így mérnöknek még a Széchenyi gróf ur által előlegezendő 1000 frt követelése áll fenn, mely a szerződés szerinti időpontban kiiztetendő lesz.

A nyomjelzési költségek
czimén befolyt . . . 2227 frt 24 kr.
kamat . . . 47 „ 35 „
összesen 2274 frt 59 kr.

kiiztetett . . . . . 2093 „ 41 „
és így csak . . . 181 frt 18 kr.

állván a végrehajtó-bizottság rendelkezésére, kénytelenek voltunk a közigazgatási bejárás és engedélyezési tárgyalásokhoz szükséges 1000 frt előlegezése iránt újlag Széchenyi Tivadar gróf ur áldozatkészségéhez fordulni, aki azt is készséggel a bizottság rendelkezésére bocsátván, lehetővé tette, hogy a végrehajtó-bizottság megbízásában tovább eljárhatott.

OSTARCSA

Miért nem vettem részt a társalgásban?

Irta: Zollner Albert.

Zumankós téli estén együtt álltunk P . . . kis város előrangú vendéglőjének extra-cabinetjében. A tir-aság nők és férfiakból állott.

A beszéd tárgyát az előző estén lefolyt táncvirágolom képezte. A társalgás elég élénk, mondhatnám lármás volt, csak én nem vettem részt benne. Nem pedig azért, mert magam valék az a szerencsétlen fióka, ki a mulatságot rendezte.

Mir pedig provinczián bálrendezőnek lenni, tulaj-e igen tisztelt uraim és hölgyeim mit tesz az??

A malontapasítás csak testi fáradság, vidéki lapzekeztés munkatársak nélkül: csak szellemi megüröltetés (és egy kis olózás), a leányt szetrötni, ki szép és kedves és oly kényeszer-helyzetbe jutni, hogy a kissé öreg, kissé siket manának kelljen udvarolni, csak lelki gyötrelme; de a vidéki bálrendező mindezt együtt és egyszerre érzi és szenved.

Ne hogy valaki azt higgye, hogy tán tulajosi mániában szenvedek, leírom e téren szerzett tapasztalataimat s elmondom, mi minden a bálrendező vidéken.

Elő sorban reklam-csináló seladon: udvarolni kell a nagymanának, hogy hódítsa meg ő nagyságát a mamát, hogy az birja rá a kedves

apát, hogy ez engedje megpumpolni a bünyülését, hogy a kis nagysága eljöhessen a bába. Ezt ismételn annyiszor a mennyiszor, majd így, majd amnygy variálva.

Amikor a hangulat már előkészítve, zene s tánczterem fel- és kibérelve: a rendező megveddik és lesz belőle kellekes színész. Mert a kis-városi tánczterem 99 százalékának a csupasz falakon kívül egybe nincsen. A rendező kötelessége a termet reudbe hozatni és feldiszníttetni. Tükröket, képeket, divánokat, soffákat, függönyöket összehordatni, s mináun mind e tárgyak kölcsönkép kerülnek a rendező birtokába, minden egyes tárgyat más-más helyről állatosan kérni, azért bálkolni, kez-t csókolni, a tárgyaknak sértetlen állapotban való visszazállításáért jótállani.

Ezután következik a meghívók szétküldése. Azt hiszik ugy-e bár ez semmi. A nyomtatott meghívót megezeve postára lenni. Eddig van. Igaz biza! Könyűt azt így elmondani, de tessék csak megpróbálni, hogy mi lesz belőle, ha véletlenül X urat T. ez. czimezték, holott ő Tek.-re álltál: arag esetleg Y-nt megtekintetesztük, holott ő azt gunynak veszi??

Jaj kérem aláissan, szemes, füles és figyelmesnek kell lennünk itt is, akkor biztos, hogy lesz aprehensio ezért is elég.

Egy heti lótas-futás után, végre elérik a bál esteje. A terem fényárban uszik, minden kellő rendben, vagy legalább te azt hiszed: eléggően mosolygysz, kereszbe font karokkal sétálsz, minit ki jót és jól végezt.

Hintó robogása balszikk; jönnek már a vendégek. Csülökre rendező! Mert százszor jaj nekéd,

ha csak egyetlenegy vendégél a conventionalis bókot elmulasztottad, ha egy szempillantással késztél az elfogadásnál. Telik a terem, szong mint méhrag. Te itt is, ott is — és mindenféle vagy, s mégis, s oh mégis mit kell hallanod: „Ugyan édes rendező ur, miért ily sötét a terem?” „Mi jutott eszébe rendező ur, hogy ily pompát, hogy ily fényt fejtett ki, hisz ilyen formán a kiadás oly nagy leszén, hogy jótékony célra mi sem marad.” „De már ezeknél jobb czigányokat fogadhatott volna.” S így meg ez tovább, hull a gáncs a szegény rendező fejére.

Egyik azért bánja, mert fényes, a másik azért, mert szegényes, a harmadiknak nem tetszik a zene, a negyedik az idő megválasztását tartja szerencsétlennek, az ötödik, tizedik és Isten tudja hányadik, és az ég mondhatója mit kifogásol. — Tény az, hogy nyargalodsz rajta mindenki, s neked mindehhez jó pofát kell vágnod, mert ez mind c-upa jókarabóli történi.

C udalják-e már most kérem szépen, ha én nem vettem részt P. város előrangú vendéglőjének extra cabinetjében élénken folyó társalgásában, mikor így testileg, lelkiileg el voltam csigáva . . . . .

Forradalom Oroszországban.

Utánközlés nincs megengedve.

Harmadik Sándor ezár óriási bírodalmából véres lázadások s széleskörtű forradalmi előkészületek híre érkezik. A koldusbotra jutott éhez orosz nép százai, akik egy álló esztendőn keresztül küzdtek az inéggel, most a második,

A vasuti nyomjelzési munkát elkészülvén, azt május hó folyamán a magas kereskedelmi miniszteriumhoz a közigazgatási bejárás megejtése végett felterjesztették, ennek folytán folyó évi június hó 23-án a megye alispánja, Gedulyi Gyula műszaki miniszteri tanácsos, Könyves Tóth mérnök és a végrehajtó-bizottság és számos érdekeltő közbenjöttével különösen az 1 millió 375,000 forint előirányzott költségnek apasztása céljából előleges bejárás eszközöltetett, mely alkalommal a dobriai átkelési szakasznál a tervezett alag-ut elhagyásával és egyéb módon olynemű megtakarítások helyzetettek kilátásba, hogy a rendelkezésre álló összegnek megfelelő kormány-segéllyel a vasut kivihetősége kimondatott; a terveknek részleges átdolgozása elrendeltetett és a közigazgatási bejárás megtartása aug. havára kilátásba lett helyezve.

A vasutügy ezek szerint a kivihetőség stádiumába jutott, annyival is inkább, mert a magas kormánytól megkeltt írásokra az illetékes felsőbbség vállalatunk jóindulatu anyagi támogatását kilátásba is helyezte.

Bejelentjük végül, hogy Pollák Pongrácz főszolgabíró az érdekeltségi- és végrehajtó-bizottsági elnöki tisztségről f. é. június hó 27-én lemondott azon indoklással, hogy a vasutügy jelen állapotában járásán kívül első funkciót kívánván az elnöktől, annak ő hivatalos elfoglaltsága miatt kellően meg nem felelhet és így szükségesnek tartotta a vasutügy további vezetését alkalmasabb és befolyásosabb egyén részére rendelkezésre bocsátani.

A végrehajtó-bizottság az elősorolt indokok előtt meghajolván, elnök lemondását elismerés és köszönetének kifejezése mellett tudomásul vette, az

ügyek vezetésével Horváth György al-elnököt bízta meg és lépéseket tett az iránt, hogy az elnöki tisztségre alkalmas egyén nyeresse meg.

Tekintettel azonban arra, hogy a vasutügy további fejlesztése folyamán az érdekeltségnek előnyére szolgálna, ha az nemcsak a megye területén, hanem Budapesten is képviselhetlen részeseülne, amennyiben az engedélyezési tárgyalások s a magas kormánytól a nettó szükséges felvilágosítások megadása, szükségessé teszik, hogy egy a fővárosban állandóan tartózkodó befolyásos szakfőúr is az érdekeltség ügyeinek vezetésére megnyeressék; de mivel a tendérrel jelentékeny része a járás és a vármegye területén belől lesz teljesítendő, azért a megyei érdekeltség köréből is kivánatos az érdekeltségnek képviseltetése: ennekfolyva a végr. biz. azon javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy ügyeinek vezetésére két társ-elnököt, ugymint Gróf Batthyány Tivadar urat, orsz. képvis. budapesti lakost és dr. Károlyi Antal urat, Vasvármegye alispánját válassza meg.

Ezekután a végrehajtó-bizottság a következő indítványokat terjeszti elő:

1. hogy a végrehajtó-bizottság jelentése tudomásul vessék.

2. A nyomjelzési költség szimadása jóváhagyassék.

3. Vasvármegye tek. törvényhatóságának hálás köszönet szavaztassék.

4. Pollák Pongrácz elnöki minőségben történt lemondása elfogadtatván, az elnöki tisztségre gróf Batthyány Tivadar orsz. képviselő és dr. Károlyi Antal alispán urak, a szükségesnek bizonyult társ-elnöki állásra pedig Pintér Géza ügyvéd urat megválasztassék.

5. A 11 tagú végrehajtó-bizottság a Hidegkut, Víztelep, Dobra és Gyánafalvai érdekeltség köréből 9 taggal szaporítottassék.

6. A Pollák államok és megállóhelyeknek a közigazgatási bejárás alkalmával, a műszaki vélemény hozzájárulásával leendő megállításiára a végrehajtó-bizottság megbízassék.

Muraszombat, 1892. júl. 18.

A végrehajtó bizottság.

rosz termés közönségében, a kolera járvány kitörését alkalomul használják arra, hogy az orvosokat, rendőröket, katonákat s a czár egyéb hivatalos közeget legyilkolják, a kórházakat, meg a többi középületeket porrá égessek s ezen az uton is szívessek a kancsuka-rendszer, a legabszolutizmus-irakusabb orosz kormányzat bukását. Asztrakanban már elfojtották a lázadást, de a szásztori kormányzóság különféle pontjain még lobognak a máglyák s legújában Nisny-Novgorod is meghallotta a forradalomra lázító kiáltást. Ebben a városban, amelytől már Moszkva sincs messze, éjszakánként idején falragaszok jelennek meg, a melyekben a nihilisták arra szólítják fel a nyomorgó népet, hogy ne térje tovább az észéget, a tehetetlen atyáskodást és az orosz közegek zsarnokságát, hanem lásson kenyere és szabadsága után és a Voiga-menti városok lakosságának a példáját követve, gyilkoljon meg minden ellentálló közeget és romboljon le minden utjába meredő akadályt.

Kétségtelen, hogy a nihilisták keze más városokban is dolgozik, mert a Romanov-dinasztia kormányrendszer ellen az egész birodalom általános az általuk elégedetlensége és gyűlölete, s ez az állapot a lehető legkedvezőbb a nihilista eszmék terjesztésére és ezen az uton a nihilista elvek megvalósítására. Alig van hely az óriás területen, ahol titkos nihilisták ne laknának. Az ilyenek öszekötöttségében ének a leg-éledezőtlenebb elemekkel s alkalomszerűleg a főbiradalom langba borítják, melőlőt a rendőrség csak neszt vetnie a készülő veszedelemnek.

Érdekes, hogy ezeket az állapotokat 1882-ben, tehát tíz esztendővel ezelőt, éppen így megbőszita Vaszluj Jakszovok orosz tanár, aki a szibériai öbölbenyáknak végzte be szomorú életét. A most uralkodó czárhoz írt levelét egyik leveleiben ugyanis, foglalkozik egy általános inség lehetőségével s annak következményével. Levelének azt a részét, amely a legdohánytöbb logikával vezet le az inségből a Romanov-dinasztia bukását s amely a mostani viszonyokra nézve is az eshetőségek dolgában megbecsülhetetlen tájékozást nyújt, rész-

letesen adjuk az alábbiakban, már csak azért is, mert belőle a nihilisták mostani mozgalmának jelentőségét alaposan megismerhetni.

Az elégedetlenség érzetéhez, — írja a czárhoz Szibéria foglya, — ami egyformán uralkodik már a pétérvári palotákban és a Néva-menti viskókban, csak egy kis bántalom szükséges még, hogy az az árület egy csapásra átváltozzék a nihilizmus gondolatára. Egy-egy átlétek a nyomán, amiben nem farkadhatnak porozlóid, kész nihilistának agész legőri kelnek. És hogyha valaha meglátogat az az igazságos Isten, akire oly szemérmelentlön szokatok hivatkozni, s azt az inséget, azt a nyomort, amit Szibériába száműzött alattvalóidra te mértél, kiterjeszti a birodalomnak arra a felére is, a melyben te lakol, meglesznek számlálva uralkodásod napjai. Akit a szabadság fenséges eszméje nem tud meghódítani a nihilizmusnak, azt a halálánál is türelmetlenebb állapot, az inség fogja a nihilizmus karjába vezetni. Az inségesek egyike-másika fölajjgúl: az ilyenek számára ott van Szibéria. De már is jóval kevesebb a kész fegyveres erőd, mint amennyi rabod, száműzöttet és szabadon járó ellenséget lesi az alkalmas pillanatot! És azok, akiket Szibériába küldesz, egy-egy felkölöd hadat és nem a te véderődet szaporítják. Egy napon megjelenés katonáid arcvonalai előtt. Az ország csendes, mert a panaszokdokat megvasalják és elkísérik, a türelmesek pedig szó nélkül mulnak ki az országot árkaiban. De most már ésséek a katonák is. Egyik-másik fölázad; azt agyonlövedet. A butábbak nevedet áldva roskadnak össze ott a sorban. Azt hiszed, hogy a többiek közül azok, akik nem buták, de szintén ésséek, hajlandók lesznek megadással bevárni az elpusztított bajtársak sorsát? És hogy akadnak majd elegendő számmal olyanok, akiknek ilyen körülmények közt bátorsága is, meg kedve is legyen utána állni a személyesét fenyegető vésznek? Mikor ennék a vezégetnek a beteljesedése saját személyi szabadulásával együtt az orosz birodalom összes úspeinek és rajbainak a szabadulását jelenti! Átkozni fog uralkodóddal, kormányrendszereddel egyetemben a leggyávább

Értsük meg egymást!

E b. lapok legutóbbi számában K. I. ur a „polgári olvasókör” eszméjével foglalkozik s minthogy ennek fejtegetésével az e lapok 28. számában megjelent „alakítsunk magyar egyesületet” című cikkemnek minégy el-lensúlyozását czélozza: — indittatva érzem magamat a nagyobb világosság kedvéért egyet-mást elmondani.

Teljsi tisztelettel vagyok bár K. I. ur jó szándéka s egyéni felfogása iránt, — de annyit már cleve ki kell jelentenem, hogy cikkem valódi intenióját félreértette, hogy járásunk magyar-odási viszonyait nem jól ismeri, s véglő gazdakörünk valódi hivatását is hibásan fogja fel.

Az én közleményem veje az volt, hogy egy magyarosító egyesületet szervezzünk, mert az iskolák munkáját nem látjuk bizto-sítva. Természetes, hogy mikor egy i egyesületről van szó, ugyanakkor annak fogal-mában benne van az olvasókörök eszméje is. De nemcsak az, — hanem iskolánk tevékenységének fokozása, — az ismétlő oktatás rendezése, — felnöttek oktatása, — a magyar népdalok (dalárdák), magyar olvasma-nyok, naptárak terjesztése, különféle jutalma-zások, — magyar egyházi énekek s utóbb magyar istentisztelet behozása stb. még sok-féle kell, hogy programját képezze ily egye-sületnek. Mig tehát a magyar egyesület fogal-ma magában egyesíti az olvasókör eszmé-jét is, addig az olvasókör annak csak egy részét képezi. — Mindezen részletek egyenlőre mellékes dolgok, mert közülbelöl azt mindnyájan tudjuk, hogy mely eszközök lehetne járásunk magyarosítását szolgálni. A fő az, hogy megteremtsek azt az erőt, azt a szervezetet, mely mindezen hasz-nos dolgokat járásunk legutolsó zugában is végrehajtsa. K. I. ur megirta cikkét a pol-gári olvasókörök érdekében, de legyen meg-győződve, hogy cikkének hatása alatt, bár-mily ékeszszólan fejtegetése is annak átvös voltát, — egyetlenegy kör sem fog létesülni, — mert nincs az a közeg, mely az eszmét a gyakorlatban tényleg megvalósítsa.

A legűbb átvös eszme megvalósítása nem annyira a közönség érdeklődésén, belátásán, mint inkább egy két vasakaratu egyén vezetésén fordul meg. Példa erre gazdakö-

katomád is, a legfegyelmesezettebb rendűrd is, a gyűlölni fognak azok is, akiknek valaha taná-csát fogadtad Legbűségesebb embeoid elhagynak, mint a levegőből lakói a magasságot nagy vihar jövetén. Parancszavadra nincs aki hallgasson és ha palotádól kilépsz, vagy ablakban megjelenés: parádés hadoszlopok tisztelőge helyeit vad ordítás fogad... Mikor ezt a vészkiáltást meghal-lod, jreszanok eszedbe alattvalóid eltiprott jogai, a rabságra vetett, a vérpadra hurozolt milliók, a jusszon eszedbe a nihilizmus: „Consummatum est.”

Eddig van a szemlénis orosz bölcsészatanár levele, a melynek a legújabb idők oly sok passzu-zát igazoltak. Az orosz népet ugyanis, amit kétségtelenül be van már bizonyítva, nem a kolera veszedelme, hanem az inség türelhetlensége tartja forrongásban. A járvány és az ezzel járó fejle-tenség csak alkalomképen szerepel a forradalomra. Mit ahogyan a zsidóüldözés és az inség miatt való elkieseredésnek volt a kitörése. Lerombolni minden létezőt, semmivé tenni a közállapotokat, amik többé boldogulásra nem nyujtanak reményi, s megtérni a nihilizmus édes anyjához, a halál-hoz: ez az irányeszme vezérli a fellázadt orosz népet. Ez az irányeszme pedig a nihilizmus irány-eszméje.

Mire ez a futólagos ismertetés napvilágot lát, talán már Moszkva, sőt ugyilnet Pétérvári is meghajlja azt a „vad ordítást”, a miről a fő-nnebbi levelében említés van tve. A minden oroszok czárja eltűnődhetik majd a keseri végzetten, a mely a Romanov-család trónja ellen a jogtűró erőszakot, tehát ugyanazt az eszközt viszi harcra, a melylyel ez a dinasztia kevéssel ezelőt kivette zsidó alattvalóinak a kezéből a verítékekkel szer-zett kenyereket, s a melylyel ugyanez a dinasztia most negyvenhárom esztendeje megfojtotta Ma-gyarorszárg hűsi véren szerzett ősi szabadságát.

A magyar nem kárörvendő. De a dolgok iyetlen állása közben lehetetlen meg nem illető-deni annak a nagy, vigasztaló igazságnak a látásra, hogy: „Élőtétélid az idő mindenkinék minden sérelemért.”

ránk keletkezése, jelenlegi életrealitása. — Magyarosító törekvéseink megvalósításán egyesek igyekezete, akár önfeláldozása is keveset lendíthet. Ez nagy munka, melyhez egy, — nagy erkölcsi és anyagi tényezőkkel rendelkező, imponáló egyesület szükséges. Erre nem vállalkozhatik gazdakörünk, melynek erre sem anyagi ereje, sem hitvátsa nincs, de még arra sem, hogy polgári olvasóközönséget segítsen. A népek szánt olesó fizetek terjesztésére tett lépés is a gazdakör részéről csak hivatásán kívül álló erkölcsi vállalkozás, melyhez csak annyi köze van, hogy a gazdakör nagyérdemű előnöke adta az eszmét és ennek kivételére az 50 frtot mint magánember. De már e körálmény is nagy érdeme a gazdakörnek s hiszem, hogy mint erkölcsi testület még sok úrvós eszmének lesz szerencsés kezdeményezője s megvalósítója. Nagyban fog csalódni K. I. ur, ha közvetlenül értekel ténnyel bevonásával anyagi forrásokat vált megnyithat. Erről ne is beszéljünk; — sőt a népet ezímen megadóztatni akarni is határozottan rossz politika volna. Különbön itt az élő pöda, mikor látjuk, hogy a gazdakör felhívására vagyonosabb intelligenciánk az olesó fizetekre az ideig még csak 4 frtot adott. Nem azt akarom ezzel mondani, hogy közönségünknek nincs érzéke a hazafias célokra áldozni, hanem csak azt akarom bizonyítani, miszerint nagyon szükséges és úrvós dolog az embereket a jóra nógatni s erszényükre gyengéd erkölcsi nyomogatást gyakorolni, mert ezt már szinte megkívánják.

Azért szükséges a magyar egyesület, hogy legyen egy erkölcsi tekintély, mely ha kell, nemcsak buzdítson, jutalmazzon, hanem ostromozzon is, — mely tudjon nyomást gyakorolni azon hazafiakra is, kik egyik kezüket nagy elővigyázattal mindig zsebükhöz tartják.

Mint ilyen egyesület feltételének számíthat a kormány a dunántúli közművelődési egyesület — melynek a mi egyesületünk főnöke lehetne — a vármegyére s mindazok erkölcsi és anyagi támogatására, kik vend népünk magyarosítását szívóknak viselik.

K. I. ur azt is állította cikkében, hogy én a lelkeseket magyar istentiszteletek tartására hívtam föl. Nem jól érteit. A vezérszeme mellett különösen hangsúlyoztam s mint a magyarosítás egyik elsőrangú tényezőjéről emlékeztem meg a templomról s az abban működő lelkesekről oly formán, hogy „lassankint” a templomba is vigyók be a magyarosítást. Ez pedig nem azt jelenti, hogy nyomban minden felélez magyar istentiszteletet tartson, hanem jelenti azt, hogy lépésről-lépésre a templomban is tért kell engedni a magyarosításnak oly mértékben, a mily mértékben terjed a magyar nyelv a nép között. Ma pl. kezdhetjük azon, hogy az iskolás gyermekek magyar egyházi énekeket énekeljenek. Ezekből 10 év múlva felnöttek lesznek s ha lesz gondunk rá, hogy ezek az iskolában tanultakat el ne feledjék, úgy felnőtt korukban is örömmel énekelnek magyarul s akkor már a hívek fele tud is, akár is magyarul nemcsak énekelni, de istentiszteletet is hallgatni. 20 év múlva talán csak magja lesz a magyarul nem tudó őregeknek.

Ily értelemben tehát egyáltalán nem férhet szó ahhoz, hogy a magyarosítást vigyók be a templomba is, mert hisz én sem akarok csak úgy ajtóstól egyszerre berontani. A lelkesek az iskolához való viszonyuknál fogva a tanítókkal egyetértőleg akár holnap is megtehetik az első lépést a nélkül, hogy akár hivatásukkal, akár híveikkel a legkevésbé is ellentétbe jutnának. — Ha az ország főpapja a főrendek előtt úgy szól, hogy egyház és hazája iránt egyforma kötelességei vannak, — úgy bizonyára a mi lelkeszeink sem szorulnak az én felhívásomra (amit nem tettem), hanem annak idején felhívás nélkül is tudni fogják kötelességüket.

Végül K. I. ur szerint a jó tanító késsébb is öszeszedhetik és érintkezhetik az iskolából elszédett híveivel. Ez mind igaz le-

het, — de higgye meg K. I. ur, hogy ezen állítás jogosságához s méltányosságához valóban igen sok szó fér, legalább ez idő szerint.

Ezt nagyon könnyű odavetni, de tessék csak megpróbálni. A tanítók már éveikkel ezelőtt foglalkoztak közgyűléseiken azon eszmével, hogy miként lehetne a magyarosítás eredményét biztosítani; sőt akadt közöttük, aki a téli esteken tényleg maga köré is gyűjtötte híveit, több éven át foglalkozott velük. Tudják azt a lelkesek is, tanítók is, hogy jó volna azokat a téli esteken a nép érdekében valamit tenni; s mint van az mégis, hogy se tanítók, se lelkesek, se mások egyáltalán nem fejtenek ki tevékenységet ily irányban? Erre feleljen meg K. I. ur! Hazafiatlanságot, vagy tynyaságot csak nem vet szemükre? Ennek mélyebb okai vannak.

Mindezekből látni való, hogy K. I. ur cikkében a fiúrol beszélt az apa előtt, s hogy tanácsát bizony nagyon rossz helyen alkalmazta.

De megvagyok győződve, hogy azt a tollat, mely az imént félre csuszott, helyes irányban is lehet vezetni s ezután csak lekesíteni tud azon irányban, hogy: egy magyarosító egyesület szervezése hazafias kötelességünk.

— r. — cz.

Hírek és különfelek.

Az új kereskedelemügyi miniszter. A kereskedelmi miniszteri béreza betöltése iránt már megtörtént a kinevezés **Lukács Béla** volt államtitkár személyével, akiről már az első kombinációk felmérése alkalmával tényekkel bizonyított, hogy a legilletékesebb pretendens **Baross Bábor** örökének átélésére és hogy tulajdonképpen eskák is van hivatra egyedül a **Baross** által kezdeményezett nagyszabású technika és reformműveleteknek a tervező intencióinak megfelelő módon való végrehajtására. Örömmel látjuk, hogy a kormány kebelében is ez a nézet emelkedett felül minden más személyi és politikai tekintetekben s hogy a kormány komolyan el van határozva a megkezdett ipari, kereskedelmi és forgalmi műveleteket az eddigi erőlyel és buzgalommal folytatni és betölteni. Ezért állítja e nagyfontosságú béreza élére a munka emberét, akit tisztán személyes tehetségei és érdemei emeltek azon magas és kitüntető állásra, melyet **Baross** oldalán mellett, mint államtitkár elfoglalt, s mely érdemek még fenyvesebb elismeréssel most a miniszterségre ajánlatott. Meg vagyunk győződve, hogy e magas és kitűnő bizalom és elismerés még fokozni fogja **Lukács Béla** ismert erényes munkásságát és ügyszeretét, melylyel a tereza ügyeit eddig is intézte s úgy a korona, mint a nemzet méltó utódját nyerk benne néhai **Baross Gábor**nak, a korán elhunyt kereskedelmi miniszternek.

Vasutunk ügye. Ma délután 3 órákor tartandó öszs-ülés határozatai nagy befolyással lesznek a vasutgyő előmozdítására, ép azért mindenki, ki csak szívén viseli vasutunk ügyét, ne mulassza el a gyűlésre előhíni. Tehát ki a küzdőterre, győzzön a jobb, mert itt az idő, most vagy soha! — Ujjaban jegyeztek Muraszombattól: **Olajos Sándor** 300 ft, **Sohár Géza** 50 ftot.

A törvényeszk köréből. **Laky Kristóf** dr. cs. és kir. kamarás, a törvényeszk élnöke szabadságra ment, melyről augusztus 15-én fog hazatérni. Távollétében **Bikessy törvsz. bíró** helyettesíti. — **Langer Jenő** k. alügyész a szégszárdi ügyészséghez osztották be ideiglenes kiegészítésül.

Figyelmeztetés. A muraszombati gazd. főkegyeletünk m. t. tagjai tudomására hozzuk, hogy a szőlőpermetezés ideje ismét elkezdett; a permetezéshez szükséges **régdíjazót** a tagok 25 krért kilónként **Meixner Mátyas** vaskereskedésében szereshetik be. — Angulfaju malacok (tisztá vér) kaphatók a csendiaki úrtelemben; a hány htes a malacz, annyi forint az ára.

A választmány

Meghívás. A Muraszombati önk. tázólet-egylet folyó év augusztus hó 28-án 10 éves fennállása alkalmából zászlószentelési ünnepséget rendez. Tarsas-ebédsél, úgy teríték ára 1 ft 40 kr. A táncmulatságra belépti díj személyenként 60 kr. Felülkötésék köszöntővel fogadtatnak és hirlaplag nyugtáztatnak. A tarsas-ebéden résztvevni akarók sziveskedjenek ehbeli szándékukat **Meixner Mátyas** főparancnok úrnál augusztus hó 25-éig bejelenteni. **Programm:** Augusztus 27. napján: 1. A délután érkező vendégek ünnepélyes fogadtatása, bevonulás s a vendégek elszállásolása. 2. Este 9 órákor ismerkedési estély a „Korona” nagyteremben. — Augusztus 28. napján: 3. Roggeli 4 órákor ebédszól. 4. Roggeli 8 órákor gyűlékezés a sétatéren. 5. Roggeli nyolcz és fél órákor felvonulás a templomból. 6. Déléltől 9 órákor mise. 7. Közvetlen a mise után a zászló szentelése

a sétatéren. 8. Éremkiosztás a 10 év óta működő tázólet-egylet tagok között, éntán díszment a városban. 9. Déli 1 órákor tarsas ebél. (Egy teríték ára 1 ft 40 kr.). 10. Délutáni 4 órákor díszgyakorlat. 11. Este 7 órákor táncmulatság a sétatéren. Kedvezőtlen idő esetén a „Korona” nagyteremben. (B lépti díj személyenként 60 kr.)

Pályázati hirdetés erdőbíri szakiskolák tanulók felvétel tárgyában. A királyhalmi vadászterdoi és lőpótyjárui m. kir. erdőbíri szakiskolába — melynek tanulmányai részint állam-elhátas mellett, részint saját költségben vannak beosztva, több tanuló fog felvétetni.

Egységes időszámítás. A magy. kir. belügyminiszterium a közép európai egységes időszámítást a közigazgás minden ágában is folyó évi július 31-ről augusztus 1-ére virradólag érvényre emelte. Mit mond ehhez a toronyóránk. Nem volna célszerű evel is megalkudni? r. l.

Lopás. F. hó 2-án délután valaki **Paszitnyák József** borhízi lakos 60 ft értékű tehenét a legelőről elhajította. A károsult gyanúja **Császár Ádám** gyanafai lakosra irányult, kímél a csendőrök hűkizátatást tartván, igyollásban ennek istállójában csakugyan megtalálták a lopott tehenet. A tolvaj hollétéi nyomoznak.

Adakozás. Hunyadi Nándor köhidaival, tanító 50 kr. küldött a tűzkárosult **Stefanecz Antal** muraszombati lakos részére, ki azt hálás köszönettel fogadta.

A Mura f. hó 23-án kiöntött s azzal fenyegeti a partlakókat, hogy elpusztít mindent. Az ár rohamosan emelkedik. A kinn maradt gabonát a folyó árja ragadja magával. Hol van ilyenkor a rendszeres partvédelem? Ilyenkor a partlakóknak sem vagyona, sem élete nincs biztosítva.

A muraszombati iparos ifjak önképző egyetelének tovább fennállásá, az egylet kérvénye folytán a magy. m. kir. belügyminiszterium 42797892. sz. a. kelt rendeletével megengedte, utasította azonban az egyletet, hogy jóvőre az alapszabályokban megjelölt célját és működési körét szigorúan szem előtt tartva és kebelében a a zavargó szocialisták elemet előszólítsa, mert különben végleg fel fog oszlatatni. Hisszük, hogy a három hónapig felüllegésztéslég elág becsült volt az iparos ifjúságnak, s hogy jóvőre meg fog maradni az önképzésnek tágas és szép mezején és nem fog neki nem való fantasztikus rögeszmék után kergetőzni. r. l.

Agonytűtő a szán. Folyó hó 20-án **Mezővártót Gibicsar** Juli 5 éves kis lányát, ki a szomszédában több gyermek társaságában játszadozott a köcsöszimbe ment, hol egy szán volt a falhoz felakasztva, és a gyermekek játéka közben elődött s az 5 éves leánykát magá alá temette. Egy órai szenvedés után meghalt.

Vízbeült hónap. **Zrinsky Ferenc** mezőnyai 24 éves novéd f. hó 11-én, midőn a kőrmendi boavéd legénységgel együtt a **Rábában** megfürdött az ár által elkapottat, elmerült s dacára a nyomban tett mentési kísérleteknek, kifogható nem volt. Halálját f. hó 14-én találták fel s még aznap délután katonai díszszél el is temették.

Vegyes rövid hírek.

A megyéből. **Hidasy Kornél** megyés püspök e hó 18-án utazott el székelyfőre az onasi fűrdőbe. — **A szabadelőjáró** f. hó 13-án tartott értekezleten a párt kijelölt bizottságába **Szechenyi Tivadar** gróf képviselőt megválasztotta. — **A dunántúli** köz. ev. hitv. egyházkerület az idén közgyűlést augusztus fogja megtartani, szentmártoni **Rudó Kálmán** vallási felügyelő és **Karsay Sándor** püspök előkelte alatti. — **Mitékovics Laj** szászud. szombathelyi száruyparancnok **Pákan (Zala m.)** új csendőrsőst szervezett. — **A sárvári** ipartestület, a kebelében szervezett békéltető bizottság alapszabályait jóváhagyás végett beterjesztette. — **Jacoby Rezső**, a kőrmendi takarékpénztár pénztárnoka, a hívti fűrdőben meghalt. — **Mezey Béla** felső-őbri kir. közigazgól elmebajba esett, s hozzátartozói a lipótnyezi országos felelyházbán ohajtják elhelyezni. — **Robicsék Salamon** orvostudor **Rohoncson** egy borjümlőnyírttermelő intézetet szándékozik felállítani. — **Szombathelyen** is telephón-állomást szándékozik felállítani. — **Sárvártól** folyó hó 18-án ünnepélyesen lett megnyitva a róm. kath. hitközség által fenntartott új kisdóvó-intézet, melyben azonban más felekezethez tartozó kis gyermekek is felvétetnek. — **A pinkevilgyi** érdekeltség az előmunkálati engedély elnyerése óta erősen kezd mozogni, hogy a vasút Német-Ujvártól **Pinka-Mindszent** irányában a **Pinka** völgyén át **Szombathelyre** vezetessenek. — **Szombathely** s vidékén f. hó 11-én jégszó pusztított, mely igen nagy károkat okozott.

A hazából. **Stefánia** trónörökösne 5 fenése aug. hó elején ismét **Balaton-Füredre** jő. — **A herendi** nagy porcellán-gyár egy nagy része, mintegy negyven méternyi emeletes épület öszsémolt, néhány perczelét azután, hogy a munkások napi dolgoikat bevégezve, ott hagyták a tárgyalepet. — **A katonai nyilvántartás** járások-

